

N:o 106.

Ank. till Riksd. kansli den 6 maj 1904, kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående beräkningen af statsverkets ordinarie inkomster.

(I. A.)

Efter det statsutskottet till behandling förehaft Kungl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof i hvad densamma afser beräkningen af statsverkets *ordinarie inkomster*, får utskottet nu jämlikt § 53 regeringsformen och § 39 riksdagsordningen uppgifva och föreslå de belopp, hvartill dessa inkomster under nästkommande statsregleringsperiod för närvarande anses kunna upptagas.

I skrifvelse den 10 december 1903 med berättelse om statsverkets inkomster under nästföregående år och förslag till deras beräknande vid förestående statsreglering har statskontoret angående de ordinarie inkomsterna anfört följande:

»*Arrendemedlen*, som för år 1904 beräknats till 2,000,000 kronor, hafva under senaste femårsperiod influtit med i medeltal 2,188,306 kronor och med en årlig minskning i medeltal af 42,951 kronor. Då inkomstbeloppet sistlidet år endast uppgick till 2,089,564 kronor och en ytterligare förminskning till följd af den alltjämt fortgående försäljningen af mindre kronolägenheter är att förutse, anser sig statskontoret böra hemställa, att denna inkomstitel må för år 1905 beräknas till 1,900,000 kronor.

Mantalspenningarne, som i riksstaten för nästkommande år äro uppförda med 780,000 kronor, belöpte sig sistlidet år till 764,455 kronor, och utvisa under de senaste fem åren en årlig ökning i medeltal af 8,396 kronor. Inkomstiteln kan förty icke beräknas år 1905 inflyta med högre belopp än det, hvarmed den år 1904 är i riksstaten uppförd, eller 780,000 kronor.

Bötesmedlen. Denna inkomstitel, som under en följd af föregående år befunnit sig i en stark stegring, från 319,671 kronor år 1897 till 410,853 kronor år 1900 och 426,306 kronor år 1901, har emellertid under år 1902 icke influtit med mera än 415,341 kronor, och då inkomst-

titelns stegringstendens, som för perioden 1897—1901 utgjorde 26,659 kronor, för perioden 1898—1902 nedgått till 15,646 kronor, finner sig statskontoret, jämväl med hänsyn därtill, att inkomstiteln under senaste tre år influtit med i medeltal 417,500 kronor årligen, böra föreslå dess beräkning för år 1905 till 420,000 kronor.

Kontrollstämpelmedlen, i 1904 års riksstat upptagna med 70,000 kronor, hafva jämväl under en följd af föregående år befunnit sig i stark och konstant stegring från 48,213 kronor år 1897 till 66,058 kronor år 1901, men hafva år 1902 icke influtit med mera än 63,838 kronor. Då jämväl här kan förspörjas en nedgång i stegringstendensen från 4,461 kronor för perioden 1897—1901 till 2,012 kronor för perioden 1898—1902, hemställer statskontoret med jämväl tagen hänsyn till medeltalet för nästförflutna tre år eller 63,374 kronor, att inkomstiteln må för år 1905 beräknas till 60,000 kronor.

Fyr- och båkmedlen torde för år 1905 böra upptagas till enahanda belopp som under en följd af föregående år, eller 1,500,000 kronor, ehuru desamma under senaste femårsperiod influtit med 1,700,146 kronor i medeltal årligen.

Telegrafmedlen äro i riksstaten för år 1904 upptagna till 7,000,000 kronor och hafva, enligt hvad statskontoret inhämtat, af telegrafstyrelsen beräknats för år 1905 till 7,500,000 kronor.

Järnvägstrafikmedlen. Enligt hvad statskontoret inhämtat har järnvägsstyrelsen beräknat denna inkomstitel för år 1905 till 10,000,000 kronor, varande detta belopp upptaget i bifogade tabell.

Skogsmedlen, som i riksstaten för år 1904 äro upptagna med 7,500,000 kronor, hafva utgjort:

år 1900	kronor 8,279,718: —
» 1901	» 7,830,101: —
» 1902	» 6,106,882: —
eller i medeltal för dessa tre år	» 7,405,567: —

Enligt från domänstyrelsen erhållen uppgift hafva statsverkets skogsmedelsinkomster under innevarande års tre första kvartal belöpt sig till 7,884,237 kronor 56 öre. I händelse skogsmedelsuppbörden under fjärde kvartalet kommer att motsvara uppbörden under samma kvartal af sistlidet år, 732,432 kronor 44 öre, skulle inkomsten af skogsmedel för år 1903 alltså komma att uppgå till 8,616,670 kronor och i medeltal för år 1901—1903 utgöra 7,517,884 kronor.

Då den tendens till sjunkning, som denna inkomstitel under åren 1900—1902 företett, nu synes hafva upphört, anser statskontoret sig

böra hemställa, att inkomstiteln för år 1905 beräknas med enahanda belopp som för år 1904, eller 7,500,000 kronor.

Extra uppbörd. Denna inkomstitel, för år 1904 beräknad till 150,000 kronor, har i medeltal under nästförflutna tre år influtit med 205,896 kronor årligen, och finner sig statskontoret kunna tillstyrka, att densamma för år 1905 beräknas till 200,000 kronor.»

I fråga om de ordinarie inkomsterna har statsrådet och chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 januari innevarande år afgifvit följande yttrande:

»Hvad beträffar beräkningen af statsverkets inkomster för år 1905 och därvid först de *ordinarie inkomsterna*, hafva *järnvägstrafikmedlen* af statskontoret, hvars berättelse jag åberopar, upptagits med 10,000,000 kronor, eller samma belopp, hvartill järnvägsstyrelsen ansett dem böra beräknas. Järnvägstrafikmedlen äro i riksstaterna beräknade, år 1902 till 7,000,000 kronor, år 1903 till likaledes 7,000,000 kronor och år 1904 till 9,203,000 kronor. De till statskontoret inlevererade järnvägstrafikmedlen hafva utgjort, år 1902 8,000,000 kronor och år 1903 12,000,000 kronor. Med hänsyn till den betydande ökning, som år 1903 uppstått å denna inkomstitel och som tydligen utvisar, att järnvägstrafiken är stadd i stark utveckling, anser jag, att järnvägstrafikmedlen kunna beräknas något högre än järnvägsstyrelsen föreslagit, och då i förhållande till beloppet af berörda ökning en höjning af den föreslagna beräkningen med 1,000,000 kronor icke synes vara för hög, hemställer jag i underdånighet, att inkomstiteln järnvägstrafikmedel må i riksstaten upptagas med 11,000,000 kronor.

Under förutsättning att hvad Eders Kungl. Maj:t den 31 december 1903 beslutat i nådig proposition föreslå Riksdagen i fråga om lönerreglering för lärarne vid rikets allmänna läroverk m. m. varder af Riksdagen bifallet och sålunda terminsafgifter till statsverket komma att erläggas af lärjungarne vid samma läroverk, uppkommer en ny statsinkomst, som bör i riksstaten uppföras; och hemställer jag i underdånighet, att denna inkomst, som enligt den utredning i ämnet, statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet till statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 31 december 1903 lämnat, lär böra för år 1905 beräknas till 420,000 kronor, må i riksstaten med detta belopp upptagas bland statsverkets ordinarie inkomster under benämning: *terminsafgifter från läroverken*.

Öfriga ordinarie inkomster torde få i riksstaten uppföras med de belopp, statskontoret föreslagit.»

I öfverensstämmelse med hvad departementschefen sålunda hemställt äro de ordinarie inkomsterna i statsverkspropositionen upptagna till 31,280,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att emot förenämnda inkomstberäkning anmärka, får, under erinran att Riksdagen, med anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad anordning af rikets allmänna läroverk och lönereglering för de vid dem anställda lärare samt med bifall till särskilda utskottets därom gjorda hemställan, beslutat, att lärjungar vid de allmänna läroverken skola till statsverket erlägga terminsafgifter, och att sålunda en ny inkomstitel »terminsafgifter vid läroverken» nu kommer att i riksstaten uppföras, i hvilken inkomstitels af Kungl. Maj:t beräknade belopp Riksdagens beslut angående dessa afgifters utgående icke föranleder ändring, hemställa,

att Riksdagen må i enlighet med hvad Kungl. Maj:t föreslagit beräkna statsverkets ordinarie inkomster för år 1905 på följande sätt:

Arrendemedel	kronor	1,900,000: —
Mantalspenningar	»	780,000: —
Bötesmedel	»	420,000: —
Kontrollstämpelmedel	»	60,000: —
Fyr- och båkmedel	»	1,500,000: —
Telegrafmedel	»	7,500,000: —
Järnvägstrafikmedel	»	11,000,000: —
Skogsmedel	»	7,500,000: —
Terminsafgifter från läroverken	»	420,000: —
Extra uppbörd	»	200,000: —
Summa kronor		31,280,000: —

Stockholm den 6 maj 1904.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.

Tabell öfver statsverkets ordinarie inkomster.

Statskontoret beräknat för år 1905			Statsutskottets förslag för år 1905	
Kronor	öre		Kronor	öre
1,900,000	—	Arrendemedel	1,900,000	—
780,000	—	Mantalspenningar	780,000	—
420,000	—	Bötesmedel	420,000	—
60,000	—	Kontrollstämpelmedel	60,000	—
1,500,000	—	Fyr- och båkmedel	1,500,000	—
7,500,000	—	Telegrafmedel	7,500,000	—
10,000,000	—	Järnvägstrafikmedel	11,000,000	—
7,500,000	—	Skogsmedel	7,500,000	—
—	—	Terminsagifter från läroverken	420,000	—
200,000	—	Extra uppbörd.....	200,000	—
29,860,000	—		31,280,000	—